

I. ĐỌC HIỂU: (8,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau và trả lời câu hỏi:

“Cuộc sống riêng không biết gì hết ở bên kia ngưỡng cửa nhà mình là một cuộc sống nghèo nàn, dù nó có đầy đủ tiện nghi đến đâu đi nữa. Nó giống như một mảnh vườn được chăm sóc cẩn thận, đầy hoa thơm, sạch sẽ và gọn gàng. Mảnh vườn này có thể làm chủ nhân của nó êm ấm một thời gian dài, nhất là khi lớp rào bao quanh không còn làm họ vướng mắt nữa. Nhưng hễ có một cơn dông tố nổi lên là cây cối sẽ bị bật khỏi đất, hoa sẽ nát và mảnh vườn sẽ xấu xí hơn bất kì một nơi hoang dại nào. Con người không thể hạnh phúc với một hạnh phúc mong manh như thế. Con người cần một đại dương mênh mông bị bão táp làm nổi sóng nhưng rồi lại phẳng lì và trong sáng như trước. Số phận của những cái tuyệt đối cá nhân không bộc lộ ra khỏi bản thân, chẳng có gì đáng thêm muốn.”

(Theo A.L.Ghec-xen, 3555 câu danh ngôn, NXB Văn hóa – Thông tin, Hà Nội, 1997)

Câu 1 (1,0 điểm). Chỉ ra phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn văn?

Câu 2 (1,0 điểm). Nội dung của đoạn văn trên là gì?

Câu 3 (1,5 điểm). Tác giả đã sử dụng biện pháp nghệ thuật chính nào trong câu văn thứ hai của đoạn văn sau: *“(1)Cuộc sống riêng không biết gì hết ở bên kia ngưỡng cửa nhà mình là một cuộc sống nghèo nàn, dù nó có đầy đủ tiện nghi đến đâu đi nữa. (2)Nó giống như một mảnh vườn được chăm sóc cẩn thận, đầy hoa thơm, sạch sẽ và gọn gàng.”*?

Phân tích tác dụng của biện pháp nghệ thuật đó.

Câu 4 (1,5 điểm). Em hiểu cách diễn đạt: *“Nhưng hễ có một cơn dông tố nổi lên là cây cối sẽ bị bật khỏi đất, hoa sẽ nát và mảnh vườn sẽ xấu xí hơn bất kì một nơi hoang dại nào.”* có nghĩa là gì?

Câu 5 (1,5 điểm). Tại sao tác giả cho rằng: *Số phận của những cái tuyệt đối cá nhân, không bộc lộ ra khỏi bản thân, chẳng có gì đáng thêm muốn?*

Câu 6 (1,5 điểm). Em có đồng tình với quan điểm của tác giả: *“Con người cần một đại dương mênh mông bị bão táp làm nổi sóng nhưng rồi lại phẳng lì và trong sáng như trước.”* không? Vì sao?

II. LÀM VĂN: (12,0 điểm)

Câu 1 (4,0 điểm).

Từ nội dung của đoạn văn trong phần đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng từ 10 đến 12 câu) trình bày suy nghĩ của em về chủ đề: sự trải nghiệm trong cuộc sống.

Câu 2 (8,0 điểm).

Em hãy viết bài văn phân tích nhân vật cô bé trong câu chuyện sau:

Sự tích bông hoa cúc trắng

Ngày xưa ngày xưa, ở một xóm nọ rất vắng người, trong xóm có rất ít hộ dân, trong nhà nọ chỉ có hai mẹ con ở với nhau, nương tựa vào nhau để sống. Người cha không may đã mất từ rất sớm, để lại hai mẹ con cô đơn trong túp lều nhỏ rách nát, hai mẹ con phải làm việc vô cùng vất vả thì mới kiếm đủ tiền ăn.

Vào một ngày kia, người mẹ vì làm việc quá nhiều, kiệt sức nên bị ốm. Bà liền gọi con gái tới bảo rằng:

- Con ơi! Giờ con hãy đi tìm thầy thuốc tới đây giúp mẹ. Cô bé vâng lời mẹ, vội vàng chạy đi tìm thầy thuốc. Cô bé vừa đi vừa lo lắng cho mẹ của mình. Trên đường đi cô vô tình gặp được một cụ già tóc bạc, râu trắng. Cụ già thấy cô bé vội vàng như vậy liền gọi lại hỏi thăm:

- Này cô bé, cháu đi đâu mà vội vàng thế?

Dù đang đi rất vội nhưng cô bé vẫn dừng lại trong chốc lát để trả lời cụ già:

- Thưa cụ, giờ cháu đang đi mời thầy thuốc ạ, mẹ cháu đang bị bệnh rất nặng.

Nghe vậy cụ già liền bảo cô bé:

- Ta chính là thầy thuốc đây, giờ cháu dẫn ta tới nhà cháu đi, ta sẽ khám bệnh cho mẹ cháu.

Nghe thấy vậy cô bé hết sức vui mừng, dẫn đường cho cụ già về nhà mình. Đến nơi, cụ già liền khám bệnh cho mẹ của cô bé. Sau đó cụ già nói cho cô bé là:

- Bệnh của mẹ cháu giờ đã nặng lắm rồi. Nhưng ta sẽ cố hết sức để có thể chữa khỏi bệnh cho mẹ của cháu. Giờ cháu phải đi ngay tới chỗ gốc đa ở đầu rừng, cháu sẽ thấy gần đó có bông hoa màu trắng, sau đó cháu hãy mang bông hoa đó về đây.

Ngoài trời bấy giờ đang có gió rất lạnh. Cô bé trên người chỉ mặc một chiếc áo mỏng ở trên người. Nhưng vì nhà nghèo quá, thương mẹ nên cô bé vẫn tiếp tục đi tìm, cô cứ đi mãi, đi mãi cho đến khi đôi chân của cô bé đã mỏi nhừ thì cô mới tới được chỗ gốc đa, nơi đầu rừng như lời của cụ già nói.

Cô bé nhìn xung quanh gốc cây thì thấy ngay bụi cây gần đó với một bông hoa màu trắng rất đẹp. Cô bé liền hái bông hoa lên, nâng niu chúng ở trên tay. Đột nhiên cô lại nghe thấy tiếng nói của bà cụ già đang văng vẳng bên tai của mình.

- Bông hoa có bao nhiêu cánh thì mẹ cháu sẽ sống được bấy nhiêu ngày.

Cô bé lập tức nhìn xuống bông hoa và cẩn thận đếm từng cánh một.

- Một cánh, hai cánh, ba cánh, bốn cánh, hai mươi cánh. Có nghĩa là mẹ mình chỉ có thể sống được hai mươi ngày nữa sao?

Sau một hồi suy nghĩ cách giải quyết, cô bé ngồi xuống, nhẹ nhàng xé từng cánh hoa ra rất nhiều sợi nhỏ khác nhau. Mỗi sợi nhỏ ấy lại trở thành một cánh hoa, từ một bông hoa chỉ có hai mươi cánh giờ đây đã trở thành bông hoa có vô vàn cánh hoa.

Cô bé nhanh chóng đem theo bông hoa chạy về nhà với mẹ. Khi vừa chạy về tới nơi cô bé đã thấy cụ già kia đứng ngay trước cửa nhà mình để chờ mình. Cụ già tươi cười nói với cô bé rằng:

- Mẹ của cháu đã khỏi bệnh rồi đấy. Đó chính là phần thưởng cho lòng hiếu thảo, ngoan ngoãn của cháu.

Kể từ đó, hàng năm cứ vào mùa thu thì bông hoa có nhiều cánh hoa lại đua nhau nở rộ, vô cùng xinh đẹp, từ lúc đó trở đi người ta đặt tên cho bông hoa đó là bông hoa cúc trắng, là biểu tượng cho lòng hiếu thảo của con cái đối với cha mẹ mình.

(Trích “Tuyển tập những câu chuyện nhân văn”, NXB Văn học)

----- **HẾT** -----

Họ và tên thí sinh:..... Số báo danh:

Họ tên, chữ ký giám thị 1: Họ tên, chữ ký giám thị 2:

**PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
XUÂN TRƯỜNG**

**HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ KHẢO SÁT
CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP HUYỆN
NĂM HỌC 2023 - 2024**

Môn: NGŨ VĂN – Lớp 7 THCS

Thời gian làm bài: 120 phút

Hướng dẫn chấm gồm: 06 trang

- Điểm toàn bài làm của học sinh được chấm thang điểm: 20,0 điểm;
- Học sinh làm bài đảm bảo các yêu cầu cơ bản và mức điểm cụ thể như sau:

Phần	Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
I. Đọc hiểu			
	1	Phương thức biểu đạt chính: Nghị luận	1,0
	2	Nội dung chính của đoạn văn: - Phê phán lối sống thụ động, ích kỷ, nhỏ nhen, vô cảm. Đó là lối sống sai lầm khi không biết những gì xảy ra ngoài ngưỡng cửa nhà mình. - Con người nên sống có bản lĩnh, bộc lộ khả năng của bản thân trước nhiều hoàn cảnh khác nhau. * Hướng dẫn chấm: - Điểm 1,0: Trả lời được 2 ý trên - Điểm 0,5: Trả lời được 1 ý trên - Điểm 0,0: làm sai hoặc không làm bài	1,0
	3	Tác giả đã sử dụng biện pháp nghệ thuật chính nào trong câu văn thứ hai của đoạn? Phân tích tác dụng của biện pháp nghệ thuật đó. - Biện pháp nghệ thuật: So sánh - Tác dụng: + Câu văn sinh động, giàu hình ảnh + Nhấn mạnh nội dung cần diễn đạt về hình ảnh con người sống không biết gì hết bên kia ngưỡng cửa. + Tăng tính thuyết phục của đoạn văn. * Hướng dẫn chấm: - Ý 1: Xác định biện pháp nghệ thuật (0,5 điểm) + Điểm 0,5: Trả lời đúng nội dung như trên. + Điểm 0,0: Làm sai hoặc không làm bài. - Ý 2: Tác dụng (1,0 điểm) Nếu sai ý 1, không chấm điểm ý 2 + Điểm 1,0: Trả lời được đủ 3 ý như trên + Điểm 0,5: Trả lời 2 ý như trên + Điểm 0,25: Trả lời 1 ý trên + Điểm 0,0: Làm sai hoặc không làm bài	1,5

4	Hiểu cách diễn đạt: “<i>Nhưng hễ có một cơn dông tố nổi lên là cây cối sẽ bị bật khỏi đất, hoa sẽ nát và mảnh vườn sẽ xấu xí hơn bất kì một nơi hoang dại nào.</i>” có nghĩa là: - Khu vườn không có sức chống chọi với gió bão, dễ vỡ, đổ, hỏng, xấu xí... - <i>Cuộc sống riêng không biết gì hết ở bên kia ngưỡng cửa</i> là mong manh dễ gặp phải thất bại, khó khăn, không tốt đẹp. * Hướng dẫn chấm: + Điểm 1,5: Trả lời được đủ 2 ý như trên + Điểm 0,75: Trả lời 1 ý như trên + Điểm 0,0: Làm sai hoặc không làm bài	1,5
5	Tại sao tác giả cho rằng: <i>Số phận của những cái tuyệt đối cá nhân, không bộc lộ ra khỏi bản thân, chẳng có gì đáng thêm muốn?</i> + Cuộc sống của những cá nhân như vậy sẽ nghèo nàn, nhàm chán với một hạnh phúc mong manh. + Đó là một cuộc sống thiếu khát vọng, không có sự khẳng định, dấu ấn cá nhân, chỉ an toàn trong một “<i>mảnh vườn</i>” sạch sẽ, gọn gàng. + Cuộc sống khép kín sẽ khiến con người trì trệ, khó thích nghi khi bị dông bão tràn đến, và hơn nữa sẽ khiến ta chìm trong cô đơn, buồn phiền, chán nản. * Hướng dẫn chấm: + Điểm 1,5: Trả lời được đủ 3 ý như trên + Điểm 0,75: Trả lời 2 ý như trên + Điểm 0,5: Trả lời 1 ý như trên + Điểm 0,0: Làm sai hoặc không làm bài	1,5
6	Em có đồng tình với quan điểm của tác giả: “<i>Con người cần một đại dương mệnh mệnh bị bão táp làm nổi sóng nhưng rồi lại phẳng lì và trong sáng như trước.</i>” không? Vì sao? - Nêu quan điểm: Đồng tình hoặc không đồng tình - Lí giải: HS đưa ra cách lí giải phù hợp với việc nêu quan điểm của mình. <i>Gợi ý về quan điểm đồng tình :</i> - Con người cần phải đối mặt với khó khăn thử thách vượt qua nó để khẳng định bản thân - Khó khăn thử thách giúp con người vững vàng hơn - Khó khăn thử thách là điều không thể tránh khỏi trong cuộc sống. ... * Hướng dẫn chấm: - Nêu quan điểm: (0,75 điểm) - Lí giải: (0,75 điểm)	1,5

		+ Điểm 0,75: Lí giải phù hợp + Điểm 0,0: Làm sai hoặc không làm bài	
II. Làm văn			
		Từ nội dung của đoạn văn trong phần đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng từ 12 đến 15 câu) trình bày suy nghĩ của em về chủ đề: sự trải nghiệm trong cuộc sống.	4,0
	1	Yêu cầu chung: - Hình thức: Là một đoạn văn, đúng hình thức (lùi đầu dòng một lần, không xuống dòng), đảm bảo không dài quá 15 câu, không ngắn dưới 12 câu. - Nội dung: Nêu được những suy nghĩ của bản thân về chủ đề: sự trải nghiệm trong cuộc sống . <i>HS có thể trình bày theo các cách khác nhau song đảm bảo được các yêu cầu cơ bản sau:</i> a. Về hình thức: (0,5 điểm) Đáp ứng các yêu cầu trên đạt: (0,5 điểm) b. Về nội dung: (3,5 điểm) 1. Giải thích thế nào là trải nghiệm (1,0 điểm) Trải nghiệm là tự mình trải qua để có được hiểu biết, kinh nghiệm, tích lũy được nhiều kiến thức và vốn sống. * Hướng dẫn chấm: - Điểm 1,0: Trả lời từ 2/3 ý trên. - Điểm 0,5: Trả lời 1 ý trên. - Điểm 0,0: Trả lời sai hoặc không trả lời. 2. Suy nghĩ về <i>sự trải nghiệm trong cuộc sống</i> (2,5 điểm) - Trải nghiệm là cần thiết, có vai trò đặc biệt quan trọng với mỗi người. - Trải nghiệm có thể đem đến cho con người sự mệt mỏi, chán chường nhưng cũng có thể đem đến niềm vui... - Trải nghiệm đem lại hiểu biết và kinh nghiệm thực tế; giúp chúng ta mau chóng trưởng thành về cách nghĩ, cách sống, bồi đắp tình cảm, tâm hồn, giúp mỗi người gắn bó và góp phần cống hiến cho cuộc đời, cho đất nước. - Trải nghiệm giúp mỗi người khám phá chính mình để có những lựa chọn đúng đắn và sáng suốt cho tương lai. - Thiếu trải nghiệm cuộc sống của mỗi người sẽ nghèo nàn, thụ động, nhàm chán, vô ích; không cảm nhận được sự thú vị của cuộc sống. - Lấy dẫn chứng về những người trải nghiệm để chứng minh... - Những người trẻ cần trải nghiệm để khám phá cuộc sống và chính mình. Cần tạo điều kiện để tuổi trẻ được trải nghiệm cuộc sống tốt	

		đẹp và hữu ích. - Thực tế, nhiều bạn trẻ chưa coi trọng hoạt động trải nghiệm để bản thân trưởng thành hoặc số khác lại đắm chìm trong thế giới ảo, lao vào thử nghiệm những điều có hại, sa vào tệ nạn... - Khẳng định cần nhận thức được vai trò quan trọng và cần thiết của trải nghiệm, biết trải nghiệm tích cực để giúp bản thân trưởng thành, vững vàng và sống đẹp hơn.... * Hướng dẫn chấm: - Điểm 2,5: Trả lời từ 6/9 ý phù hợp. - Điểm 2,0: Trả lời 5 ý phù hợp. - Điểm 1,0: Trả lời 4 ý phù hợp. - Điểm 0,5: Trả lời 2 ý phù hợp. - Điểm 0,0: Trả lời sai hoặc không trả lời.	
	2	Em hãy viết bài văn phân tích nhân vật cô bé trong câu chuyện: <i>Sự tích bông hoa cúc trắng</i>	8,0
		* Yêu cầu về kĩ năng: - Xác định được yêu cầu của đề, biết viết bài phân tích nhân vật trong một tác phẩm văn học. - Biết cách sử dụng ngôn ngữ dẫn dắt, nhận xét, đánh giá, phân tích đặc điểm của nhân vật. - Biết sử dụng dẫn chứng tiêu biểu về nhân vật, sắp xếp hệ thống dẫn chứng khoa học, hợp lí. * Yêu cầu về kiến thức: Hs có thể có nhiều cách trình bày bài viết, giám khảo chấp nhận các cách trình bày hợp lí, có sức thuyết phục. Nội dung bài làm cần đảm bảo các ý sau: I. Mở bài: (0,5 điểm) - Giới thiệu nhân vật cô bé trong câu chuyện. - Ấn tượng ban đầu của em về nhân vật: Đó là cô bé hiếu thảo rất đáng trân trọng, để lại trong lòng em ấn tượng sâu sắc. II. Thân bài: (7,0 điểm) 1. Bối cảnh và những mối quan hệ làm nổi bật đặc điểm của nhân vật. - Cô bé ở một xóm vắng người, rất ít hộ dân. Cha mất sớm, hai mẹ con ở với nhau, nương tựa vào nhau để sống. - Hai mẹ con có cuộc sống khó khăn, phải làm việc vô cùng vất vả thì mới kiếm đủ tiền ăn. - Người mẹ vì làm việc quá nhiều, kiệt sức nên bị ốm. - Cô bé dù còn nhỏ nhưng có tấm lòng yêu thương mẹ sâu nặng, em đã đi tìm thuốc chữa bệnh cho mẹ. 2. Phân tích những đặc điểm nổi bật của nhân vật thể hiện qua các chi tiết trong câu chuyện: - Ý 1: Trước hết, cô bé là một người con hiếu thảo, giàu tình yêu	

thương mẹ, sẵn sàng vượt qua khó khăn, thử thách để cứu sống mẹ.

+ Khi mẹ làm việc nhiều, bị kiệt sức ốm, nghe mẹ bảo: “Con ơi! Giờ con hãy đi tìm thầy thuốc tới đây giúp mẹ”, bé đã vâng lời, rồi vội vàng đi tìm thầy thuốc chữa bệnh cho mẹ.

+ Gặp được cụ già là thầy thuốc, em vui mừng vì cụ nhận lời về nhà chữa bệnh cho mẹ.

+ Tình yêu thương mẹ sâu nặng đã tạo nên sức mạnh giúp cô bé vượt qua mọi khó khăn, thử thách... Tìm thấy bông hoa, trong lòng cô bé vô cùng sung sướng. Tình yêu thương mẹ đã xua tan đi sự mệt mỏi...

+ Khi nghe thấy tiếng nói của cụ già văng vẳng bên tai: “Bông hoa có bao nhiêu cánh thì mẹ cháu sẽ sống được bấy nhiêu ngày”, bé đã kiên trì, nhẹ nhàng xé từng cánh hoa ra rất nhiều sợi nhỏ khác nhau, mỗi sợi nhỏ ấy lại trở thành một cánh hoa... bông hoa có vô vàn cánh hoa.

+ Khi có bông hoa, cô bé vội vã đem về cho mẹ. Khi vừa chạy về tới nhà, cô bé đã thấy cụ già kia đứng ngay trước cửa nhà mình, nhìn em với ánh mắt trìu mến, nói với em: “Mẹ của cháu đã khỏi bệnh rồi đây. Đó chính là phần thưởng cho lòng hiếu thảo, ngoan ngoãn của cháu”. Cô bé hạnh phúc vì mẹ đã khỏi bệnh. -> Lời nói của bà cụ đã khẳng định sức mạnh tình yêu thương cô bé dành cho mẹ.

=> Tình cảm của em dành cho mẹ khiến chúng ta vô cùng xúc động, ngưỡng mộ, trân trọng.

- Ý 2: Cô bé còn là một đứa trẻ ngoan ngoãn, lễ phép, thông minh, hoạt bát.

+ Mặc dù ham chơi nhưng cô bé đã vâng lời mẹ rồi vội vàng đi ngay khi mẹ nói bị ốm.

+ Mặc dù đang rất vội đi tìm thầy thuốc để chữa bệnh cho mẹ, nhưng khi nghe một cụ già em gặp trên đường hỏi thăm, em vẫn dừng lại để trả lời cụ một cách lễ phép: “Thưa cụ, giờ cháu đang đi mời thầy thuốc ạ, mẹ cháu đang bị bệnh rất nặng.”

+ Thông minh và nghĩ ra cách xé cánh hoa của thành những cánh nhỏ để mẹ mình sống được lâu hơn. Đó là cách ứng xử khôn ngoan, hoạt bát trong cuộc sống.

=> Qua cách ứng xử của cô bé với mẹ và với cụ già, ta thấy em bé là đứa trẻ ngoan ngoãn, lễ phép. Thông minh khi xé những cánh hoa. Cách ứng xử của cô bé khiến ta soi lại mình và có những cách đối nhân xử thế đúng đắn.

3. Đánh giá chung:

- Nghệ thuật xây dựng nhân vật:

+ Tình huống truyện bất ngờ, lôi cuốn người đọc.

	+ Truyện có yếu tố kì ảo, tạo sức hấp dẫn cho người đọc. + Lời kể chân thực, khách quan, tạo độ tin cậy cao cho người đọc. + Tác giả làm nổi bật tính cách, phẩm chất nhân vật “cô bé” qua ngôn ngữ, hành động, qua lời của nhân vật khác. + Kết hợp việc kể, tả, bày tỏ cảm xúc trong truyện khiến truyện sinh động, có ý nghĩa sâu sắc. - Ý nghĩa của hình tượng nhân vật. + Nhân vật cô bé là hình tượng tiêu biểu cho những người con hiếu thảo, thông minh, nhanh nhẹn. Đạo hiếu là một nét đẹp văn hóa dân tộc. + Xây dựng nhân vật cô bé, tác giả nhắc nhở mọi người phải biết yêu thương kính trọng cha mẹ, hiếu thảo với cha mẹ, biết chăm sóc cha mẹ khi cha mẹ ốm đau già yếu,... Cần có cách ứng xử thông minh, khéo léo trong cuộc sống hàng ngày. III. Kết bài: - Khẳng định ý nghĩa của câu chuyện. - Rút ra bài học và liên hệ bản thân. * Hướng dẫn chấm: - Điểm 7,0 - 8,0: Đảm bảo đầy đủ các yêu cầu nêu trên, biết phân tách ra các ý, các luận điểm để rõ hình ảnh, phẩm chất của nhân vật, biết dùng dẫn chứng minh họa khoa học, hợp lí. - Điểm 5,5 - 6,75: Đảm bảo khá đầy đủ các yêu cầu nêu trên, biết chia tách các ý, diễn đạt mạch lạc. - Điểm 4,0 - 5,0: Đảm bảo các yêu cầu nêu trên ở mức độ sơ sài, các ý chia tách chưa mạch lạc. - Điểm 2,75 - 3,75: Bài viết còn lan man, chung chung, chưa nêu rõ được đặc điểm, phẩm chất của nhân vật, mắc nhiều lỗi diễn đạt. - Điểm dưới 2,75: Bài viết qua sơ sài, mắc nhiều lỗi diễn đạt, chính tả. - Điểm 0,0: Không làm hoặc làm lạc đề.	
--	--	--

*** Lưu ý:**

- Điểm toàn bài để lẻ đến 0,25 điểm
- Giám khảo cần linh hoạt khi vận dụng đáp án. Khuyến khích bài viết có sự sáng tạo, thể hiện năng khiếu môn học của bản thân học sinh.